



ROMARÍAS CURATIVAS AO CARÓN DA RUTA XACOBEO MARÍTIMA "O POLICLÍNICO DO SALNÉS"

Por: José Miguel Besada Fernández

Un dos grandes encantos que ten a comarca do Salnés son as súas múltiples rutas. Estas son moi frecuentadas, sobre todo as fins de semana. Unhas están programadas con boa información turística e outras, que xa estaban aí descubertas por viaxeiros das proximidades pero que non van coma exploradores de África ou de América que ían en busca de tesouros, riquezas ou materias exóticas. Os viaxeiros do Salnés só buscan lugares apracibles e acolledores, que os hai dabondo, e, tanto é así, que a moitos creóuselle tal hábito ou dependencia que non poden pasar unha semana sen facer ese percorrido.

Entre estas rutas pódense citar, como as máis coñecidas:

-**As gastronómicas:** Dentro desta categoría as organizadas para degustar os magníficos *caldos* que saen dos nosos viñedos como a do Alvariño en Cambados, a do Tinto en Barrantes, a do Viño de Autor en Meaño... As do bo comer como a do Marisco, as dos Callos, Fabada, Polo, Xiba, Migas, Carne de Cabalo,...e, por suposto, a dos loureiros, a dos churrascos... -**As rutas ecolóxicas ou da natureza** como a dos Muíños, a Auga... -**As laborais** como as que empregan os hostaleiros para a busca de persoal para o verán... E un longo etc. que parece non rematar. Todo isto demostra a iniciativa, o bo facer e a calidade da xente desta terra.

Pero, neste pequeno artigo, imos a interesarnos por unha Ruta moi espallada por todo o Salnés como é a das **Doenzas**.

Esta ruta, a dos **Romeiros** que van a curar as súas **Doenzas**, ten, nesta terra, un magnífico "**Policlínico**" cunhas características específicas segundo a doenza de que se trate e que se diferencian nos seus ritos ou na súa terapéutica, falando en termos médicos, segundo sexa a especialidade do santo ou santa.

Os ritos veñen marcados pola tradición que practicamente non variou, debido a que sempre resultou ben e non houbo motivo para cambialos, polo que estas convértense en eternas.

Para ter opción a curarse é necesario, polo menos, cumprir cos seguintes requisitos: En primeiro lugar ter a doenza dende logo, despois ter moita fe, esperanza e, sobre todo, caridade. Ademais hai que ser, de antemán, agradecido co santo que, segundo o crego, que é o seu portavoz, o agradecemento ten que ser visible e palpable para que se vexa e dea exemplo de boa vontade. Normalmente son cartos,

billetes que se colgan no manto do santo ou santa, ou tamén en especie como anos, galos, porcos... ou outros produtos que sexan útiles ou que teñan un valor, claro está, segundo a vontade e as posibilidades de cada doante.

O que falla máis quizais sexa a fe e a esperanza. A caridade non tanto porque os doentes, ou ben os seus parentes, amigos ou outros sen ningunha relación coa doenza do enfermo van e veñen sempre con boa disposición e, agás que se atopen cunha crocadura no coche ou algunha cousa parecida, nunca pasa nada e así a esperanza revive, polo que, ao seguinte ano recuncan.

A distribución dos santos milagreiros na bisbarra do Salnés é moi variada. Incluso cóntase co mesmo santo e, para a mesma doenza, repartido por varias parroquias e concellos, celebrándose a romaría o mesmo día o que dá lugar a máis facilidades xa que o efecto, en calquera deles, é o mesmo. Á vez, tamén

podemos ir calquera día do ano a pregar pola nosa curación, aínda que parece que a efectividade é maior se imos o día marcado no calendario, pois os ritos son especiais e os representantes dos santos poñen máis énfase neles, co que a curación terá mais garantía.

A RUTA DAS DOENZAS (O Policlínico do Salnés)

Vindo de norte a sur, pola península do Salnés, a primeira que atopamos é **SANTA RITA** (diminutivo de Margarita) avogada **dos imposibles**. Non ten unha especialidade determinada. Trátase de doenzas raras que parece que non teñen remedio coa medicina terreal.



Imaxe cargada de billetes. Ano 1975

Tamén é patroa dos que venden figos, rosas e dos funcionarios da administración local, por iso é das romarías máis concorridas e con gran ambiente festivo.

Celébrase en Vilagarcía de Arousa os días 21, 22 e 23 de maio, sendo o día grande o 22. É tan grande a concorrencia, que os cregos están toda a mañá dicindo misa para que todos os romeiros poidan asistir ao culto.

O primeiro domingo de outubro celébrase a romaría de **SAN BREIXO** en Barro cuxa especialidade é a **reumatoloxía**. Romaría moi concorrida á que asisten romeiros de toda a provincia.

Preto de Vilagarcía, en Vilanova de Arousa, está **SAN AMARO**, especialista en **traumatoloxía** e **reumatoloxía**. A pesar que súa especialidade non é a podoloxía a maior parte da xente vai polos callos. Celébrase o 15 de xaneiro.

Seguindo o noso camiño, temos outra importante e moi antiga romaría, a de **SANTA MARTA** de Pontearnelas <A esta romaría xa ía o trovador Pero de Ardia>. A súa especialidade é a otoloxía, pero aquí os medios curativos son materias e os enfermos teñen que limpar os oídos cunha sustancia que dan alí. Celébrase o día 29 de xullo.

SAN BIEITO é o santo que ofrece máis servizos dentro da súa especialidade, **dermatoloxía**. Celébrase en varios municipios, como Cambados, Lores, Mosteiro e Cobas. Precisamente a este de Cobas chámalle San Benito de Palermo ou O Negro.

Aquí, como en Santa Marta, os medios curativos tamén son materiais. Teñen que botar un aceite bendicido polo representante do santo sobre a verruga que queiran quitar. Celébrase os días 21 de marzo e 11 de xullo, e para o de Palermo, en Cobas, o martes de Pascua.

En Dena temos a **SANTA LUCÍA**, de **oftalmoloxía**. Tamén é a patroa dos campesiños, electricistas, choferes e afiadores, pero os devotos van só pola vista. Celébrase o día 13 de decembro, non hai romaría pero é moi visitada polos veciños das parroquias próximas.

Na parroquia de Xil celébrase o terceiro domingo de setembro o día da **NOSA SEÑORA DAS ANGUSTIAS**, **psiquiatría**, pero no amplo campo que ten esta rama da medicina, está máis especializada en depresións, estrés, ansiedades e angustias.

Moi importante e concorrida é a de **SAN BRAIS** na parroquia de Simes. Tén como especialidade a **laringoloxía**,

para as afeccións da gorxa. San Brais, que era médico e bispo, é o patrón das enfermidades da gorxa porque curou milagrosamente a un rapaz que se lle atravesou unha espiña dun peixe e de aí que creara moitas esperanzas para a curación desta afección. Celébrase o día 3 de febreiro.

Das máis importantes da comarca é a da **VIRXE DAS CABEZAS**, na Armenteira. A súa especialidade é a **neuroloxía**, máis concretamente na rama que toca o encéfalo, migrañas, cefaleas,... Recomendable para todo o relacionado coa cabeza, como as doenzas craniais, e tamén para os estudantes que teñen próximos os exames.

Nesta romaría, que é o luns seguinte á Pascua, había que cumprila subindo andando ata o mosteiro levando o exvoto, ou sexa, pezas anatómicas de cera, para deixar diante a santa. Esta penitencia foise perdendo debido aos múltiples medios de comunicación cos que contamos.

Lindando coa Armenteira, no lugar de Silván, en Meis, atopamos a **SAN NICOLAU**, bo para o **reuma**, e do que se celebra a romaría na semana do 6 de decembro.

Xa pola costa, ao carón do mar, na parroquia de Noalla temos a **SAN ESTEVO** especialista en **protocoloxía**, para curar as almorras. Non hai romaría a pesar a pesares de atoparse nun lugar fermosísimo. Tamén pode ser debido a que a celebración cae no día 26 de decembro.

E para rematar, a **NOSA SEÑORA DA LANZADA**. A súa especialidade é a **xinecoloxía**, aínda que tamén ten propiedades para *quitar o meigallo e curar o mal de ollo*. É a romaría máis antiga do Salnés, xa a facían no tempo dos celtas os druídas moito antes da era cristiá. Despois de extinguirse esa relixión, tomou o relevo o cristianismo a través dos cregos, fundamentalmente cos mesmos rituais que realizaban na ermida románica do século XIII.

Para que o ritual faga efecto, deben cumprirse ben as normas: sobre as 12 da noite. Hai que meterse na auga ata a altura da cintura e recibir, soamente, noves ondas seguidas. Para botar fóra o meigallo e curar o mal de ollo, hai que varrer cunha escoba debaixo do altar da capela e non esquecerse en ningún caso de que se nos ofrecemos hai que cumprilo.

Como podemos ver temos para todas as especialidades, e sen máis lista de espera que a de que sexa o día da romaría (aínda que, como xa se dixo, pódese ir calquera outro día se a doenza é urxente). Quedan moitos aínda no tinteiro, pero iso pode ser motivo doutro artigo.



Ofrecidos nunha romaría